

Formanden ringer). Jeg lader mig ikke afbryde. — Men jeg mener nu, at, naar Taleren er om Troesfrihed, da er det aabenhart, at der er Et, som maa være forudsat, nemlig Tilstedeværelsen af en Tro, af en Troesinteresse, som har Trang til at yttre sig frit i Tale og Gjerning, og derfor har en velbegrundet Ret til denne Frihed. Et Lovforslag ierimod, som synes at være nærmest beregnet paa dem, der betragte den religiøse Fornødenhed som et Slags Fordom, et Slags Dvertro, vil kun i høist uegenlig Betydning kunne kaldes en Lov om Troesfrihed. En ganske anden Sag er det — og det indrømmer jeg strax — at der gives dem, som netop paa Grund af deres Troesbekjendelse finde sig frastødte ved den bestemte kirkelige Form, under hvilken Vielsen foretages i vor Kirke. Men disse bestinde sig da udenfor Folketirken, for disses Lary maa der da sørges paa anden Maade; og ogsaa jeg vil her udtale, at jeg er fuldkommen overbevist om, hvad Culusministeren idag har ytret, at det i Tilfælde af meget forffjellig Art vil være nødvendigt, at det borgerlige Hgteskab afløser den kirkelige Vielsesform (Hør!). Men til saadanne Tilfælde indskrænker Lovforslaget sig aldeles ikke; Lovforslaget handler ogsaa om Medlemmer af Folketirken, af den evangelisk-lutheriske Kirke. Men naar Troesbekjendelsen ikke længer lægger nogen Hindring veien for Afgangen til de borgerlige Rettigheder, da er det dog en ganske saelsom Fordring, at Folkets kirkelige Lovgivning skulde lempes efter dem, som i Virkeligheden staae udenfor Folketirken. Der kan dog ikke være nogen simplere, nogen naturligere Fordring, end at de, som i Hjertet ikke slutte sig til Folketirken, ogsaa skulle erklære sig at staae udenfor Folketirken (Hør!), skulle træde over i et andet Samsund, hvor Afgangen til alle borgerlige Rettigheder vil være dem bevarret, men hvor de tillige ville finde den fuldkomne religiøse Frihed, som de trænge til. (Grundtvig: Er Staten tjent med det?) Det er vel bleven sagt, ogsaa idag og navnlig af den ærede Rigsdagsmand for Præstø Amts 4de Distrikt (Grundtvig), at Ingen forulempes derved, at Friheden til det borgerlige Hgteskab tilstaaes Alle, efter som Enhver har det i sin

Magt at give Afkald paa denne Frihed, at hentye til den kirkelige Vielse, naar han ikke finder sig tilfredsstillt ved det blotte borgerlige Hgteskab. Men jeg tillader mig at troe, at denne Beroligelsesgrund ingenlunde holder Stik. Jeg har altfor megen Agtelse for den practiske Sands hos de Mænd, som udtale sig saaledes, til at jeg skulde troe, at de selv i Virkeligheden ville gjøre Brug af denne Maxime, af denne Regel, hvor Taleren var om Forhold, hvor det var dem magtpaaliggende at holde Adspjaltelse og Oplosning ude; thi der er i den menneskelige Natur en Tilbøielighed til at forverle Frihed med Vilkaarlighed, at gjøre Overtagelse i Frihedens Brug, ikke at sætte sig selv en Begrænsning, hvor en saadan Begrænsning ikke er givet ved ydre Regel. Dette er saa almindeligt erkjendt, at enhver Lovgivning tager sit Hensyn til denne menneskelige Tilbøielighed, og vel vogter sig for at begunstige den, end lige som middelbart opfordrer til at gjøre Brug af den vilkaarlige, den regellose Frihed.

Dette er om det første Punkt. I den 7de § handles der dernæst om Forældrenes religiøse Opdragelsesret; det hedder her, at det tilkommer Forældrene at afgjøre, „om deres Børn skulle indlemmes i noget Troesfamsund, samt til hvilken Tro Børnene skulle opdrages.“ Jeg maa her atter gjentage mit Spørgsmaal, hvad det vel er for en Troesfrihed, hvis Ret bliver gjort gjældende ved en saadan Bestemmelse? Jeg begriber, at det hører til Troesfrihedens Basen, at, ligesom Borgerne efter Grundloven have Ret til at forene sig i Samsund, altsaa med deres Familie, deres Huusstand, for at dyrke Gud paa den Maade, som bedst stemmer overeens med deres Overtagelse, saaledes maa det ogsaa høre til Troesfrihedens Ret, at Forældre kunne opdrage deres Børn i den Tro, de selv bekjende sig til, kunne føre Børnene ind i det Troesfamsund, til hvilket de selv høre. Saaledes opfattet, har Troesfriheden sin gode Grund, thi den er grundet i en Troes-Trang, i en Troes-Interesse; men jeg fatter ikke, hvorledes Troes-Interessen kan gaae videre i sin Fordring. Lovforslaget gaaer imidlertid meget videre. Det forekommer mig, at det er stillet saaledes, som om der skulde tilkomme Troesmanglen og Troeslige-